

दि लक्ष्मी अर्बन को-ऑप. बँक लि.,
सोलापूर या बँकेस विशेष एकरकमी
कर्ज परतफेड योजना लागू
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: युआरबी-१८२२/प्र.क्र.१८/७-स,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४००३२
दिनांक :- १ जून, २०२२.

वाचा :- १) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, पुणे यांचे पत्र क्र.
जा.क्र.ना.बँका/सआ-१/लक्ष्मी बँक/ओटीएस /२०२२/११३८, दि. १८.०५.२०२२

प्रस्तावना-:

दि लक्ष्मी अर्बन को-ऑप. बँक लि., सोलापूर या बँकेस “विशेष एकरकमी कर्ज परतफेड योजना” मंजूर करण्याबाबत सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, पुणे यांनी संदर्भाधीन दिनांक १८.०५.२०२२ रोजीच्या पत्रान्वये शासनास प्रस्ताव सादर केला आहे.

दि लक्ष्मी अर्बन को-ऑप. बँक लि., सोलापूर या बँकेच्या ठेवी अदा करण्यासाठी थकीत कर्जाची वसुली होणे आवश्यक आहे. त्यानुषंगाने विशेष एकरकमी कर्ज परतफेड योजना मंजूर केल्यास बँकेचे वाढते एन.पी.ए. कमी होण्यास मदतच होईल. ही बाब विचारात घेता, दि लक्ष्मी अर्बन को-ऑप. बँक लि., सोलापूर या बँकेस “विशेष एकरकमी कर्ज परतफेड योजना” मंजूर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-:

सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, पुणे यांनी दि. १८.०५.२०२२ रोजीच्या पत्राद्वारे दि लक्ष्मी अर्बन को-ऑप. बँक लि., सोलापूर या बँकेसंदर्भात सादर केलेल्या विशेष एकरकमी कर्ज परतफेड योजनेस मंजूरी देण्याच्या प्रस्तावास महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम १५७ मधील तरतुदीनुसार शासनास प्राप्त असलेल्या अधिकारानुसार महाराष्ट्र सहकारी संस्था नियम, १९६१ मधील नियम - ४९ च्या तरतुदीमधून सूट देऊन दि लक्ष्मी अर्बन को-ऑप. बँक लि., सोलापूर या बँकेस परिशिष्ट “अ” प्रमाणे नमूद विशेष एकरकमी कर्ज परतफेड योजनेस मान्यता देण्यात येत आहे.

वरील योजनेच्या अंमलबजावणीचा सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, पुणे यांनी दरमहा आढावा घेऊन भारतीय रिझर्व बँकेच्या अटींचे दि लक्ष्मी अर्बन को-ऑप. बँक लि., सोलापूर यांचेकडून काटेकोरपणे पालन होत असल्याची खात्री करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०६०१११३५२७९००२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(राहुल शिंदे)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २) विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, सोलापूर.
- ३) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, सोलापूर तथा प्रशासक दि लक्ष्मी अर्बन को-ऑप. बँक लि., सोलापूर.
- ४) सरव्यवस्थापक, दि लक्ष्मी अर्बन को-ऑप. बँक लि., सोलापूर.
- ५) निवडनस्ती ७-स.

परिशिष्ट “अ”

शासन निर्णय क्र. युआरबी-१८२२/प्र.क्र.१८/७-स, दि. १ जून, २०२२ सोबतचे सहपत्र

१) योजनेचे नाव :- "दि. लक्ष्मी को -ऑप. बॅंक लि., सोलापूर एकरकमी कर्ज परतफेड योजना २०२२"

२) योजनेसाठी पात्र कर्जदार

(अ) दि. ३१.०३.२०२१ अखेर जी कर्जखाती अनुत्पादक कर्जाच्या संशयित (Doubtful) किंवा बुडीत (Loss) वर्गवारीत समाविष्ट केलेले असतील अशा सर्व कर्ज खात्यांना हि योजना लागू होईल.

(ब) दि. ३१.०३.२०२१ अखेर अनुत्पादक कर्जाच्या "सब स्टॅडर्ड" वर्गवारीत समाविष्ट झालेल्या व नंतर संशयित व बुडीत वर्गवारीत गेलेल्या कर्जखात्यांना देखील हि योजना लागू होईल.

(क) दि. ३१.०३.२०२१ पूर्वी अनुत्पादक झालेल्या कर्जदारांना यापुढे एकरकमी कर्ज परतफेड योजनेचा लाभ घेण्यासाठी हि शेवटची संधी राहील.

३) योजनेसाठी अपात्र कर्जदार :

रिझर्व बॅंकेचा मार्गदर्शक तत्वानुसार सदर योजना हि पुढील कर्जाना लागू होणार नाही.

(अ) फसवणूक, गैरव्यवहार करून घेतलेली कर्ज व जाणीवपूर्वक थकवलेली कर्ज .

(ब) रिझर्व बॅंकेच्या मार्गदर्शक तत्वांचे अथवा आदेशांचे उलंघन करून वितरित केलेली कर्ज.

(क) आजी व माजी संचालकांना व त्यांच्याशी हितसंबंध असणाऱ्या भागीदारी संस्था/कंपन्या/संस्था यांना दिलेल्या कर्जाना अथवा त्यांची जमीनकी असणाऱ्या कर्जाना रिझर्व बॅंकेच्या पूर्वपरवानगीशिवाय सदर सवलत देता येणार नाही.

(ड) संचालकांच्या कुटुंबातील व्यक्तींना दिलेल्या कर्जासाठी अथवा ते जमीनदार असलेल्या कर्जाना सदर योजना लागू होणार नाही. (येथे कुटुंब (Family) म्हणजे म. स. का. कलम ७५ (२) मधील स्पष्टीकरण १ मध्ये नमूद केलेप्रमाणे पत्नी, पती, वडील, आई, भाऊ, बहीण, मुलगा, मुलगी, जावई किंवा सून)

(इ) पगारदार मालकांशी जर पगार कपातीचा करार झाला असेल तर अशा पगारदारांना दिलेल्या खावटी कर्जासाठी सदर योजना लागू होणार नाही.

(ई) शासकीय हमी असणाऱ्या कर्जाना सदर सवलत देता येणार नाही .

(फ) न्यायालयासमोर तडजोड झालेल्या कर्जप्रकरणांना ही योजना लागू होणार नाही.

(ग) शासकीय योजनेनुसार दिलेल्या कर्जाना सदर योजना लागू होणार नाही.

(ज) मंजूर कर्जाचा विनियोग, कर्ज ज्या कारणाकरिता मंजूर केले असे, त्या कारणाव्यतिरिक्त इतर कारणाकरिता केला असेल तर (Diversification of Funds) ही योजना लागू होणार नाही.

(ह) रु. १०.०० कोटींच्या वरील कर्जप्रकरणाना सदर योजना लागू करण्यासाठी निबंधकांची पूर्वपरवानगी घेणे आवश्यक राहील.

४) योजनेची मुदत :

या योजनेची मुदत दि. ३१.०३.२०२३ पर्यंत राहील. दि. २८.०२.२०२३ पर्यंत प्राप्त झालेल्या अर्जावर दि. ३१.०३.२०२३ पर्यंत निर्णय घ्यावा लागेल.

५) योजनेची व्याप्ती

- अ) हि योजना सर्व प्रकारच्या कर्जाना तसेच कर्जाव्यतिरिक्त दिलेल्या तात्पुरती उचल मर्यादा, बिल डिस्काउंटींग व इतर आर्थिक सवलतींना लागू होईल.
- ब) कोणत्याही कायद्यांतर्गत कारवाई चालू असणाऱ्या व कलम १०१ अन्वये वसुली दाखला प्राप्त व कलम ११ अन्वये निवाडे प्राप्त झालेल्या कर्जानासुद्धा हि योजना लागू होईल.
- क) जेथे कर्जदाराची एकापेक्षा जास्त कर्जखाती असतील व त्यापैकी एखादे / काही कर्जखाती अनुत्पादक झाली म्हणून इतर सर्व कर्जखाती समूह कर्ज म्हणून अनुत्पादक होतात. तर त्या समूह कर्जपैकी जे खाते/खाती प्रत्यक्षात अनुत्पादक झाली असतील केवळ त्याच खात्यांना एकरकमी कर्ज परतफेड योजनेची सवलत मिळेल.

६) योजनेसाठी तडजोडीचे सूत्र :

रिझर्व बँकेने उत्पन्न संकल्पना - जिंदगीचे वर्गीकरण व अनुत्पादक जिंदगीसाठी करावयाच्या तरतुदीसाठी प्रसिद्ध केलेल्या मास्टर सर्क्युलर क्र. १२, दिनांक ०१.०७.२०१५ नुसार कर्जखात्याचे केलेले वर्गीकरण खालीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	जिंदगीचे वर्गीकरण	थकीत कालावधी
०१	सबस्टॅडर्ड जिंदगी (Sub Standard)	अनुत्पादक झाल्यानंतर १२ महिनेपर्यंत
०२	संशयित -१ (Doubtful-१)	सबस्टॅडर्ड झाल्यानंतर १२ महिनेपर्यंत
०३	संशयित -२ (Doubtful-२)	संशयित -१ झाल्यानंतर ३६ महिनेपर्यंत
०४	संशयित -३ (Doubtful-३)	संशयित -१ झाल्यानंतर ३६ महिन्यांच्या वर
०५	बुडीत (Loss)	बँक, लेखापरीक्षक, सहकार विभाग यांनी प्रमाणित केलेनुसार

ज्या दिवशी संबंधीत कर्जखाते हे अनुत्पादक कर्जाच्या संशयित -१ (Doubtful -१) या वर्गवारीत वर्गीकृत केले असेल त्या दिवशीचा लेजर बॅलन्स व येणे व्याज अशी एकत्रित रक्कम येणे समजावी.

- ब) वरील रकमेपैकी केवळ मुद्दल रकमेवर द.सा.द.शे. ८% दराने सरळ व्याज पद्धतीने संशयित - ३ (Doubtful-३) चे दिनांकापर्यंत व्याजाची आकारणी करावी. (सदंभू : महाराष्ट्र शासन निर्णय क्रमांक : यू.आर.बी - १८०७ / प्र.क्र (अ)/७-स, दि २१.०९.२०१५).
- क) वर 'अ' आणि 'ब' मध्ये नमूद केलेल्या एकत्रित रकमेतून कर्जदाराने अनुत्पादक कर्जाच्या संशयित १ या वर्गवारीत सदर खाते वर्गीकृत केल्यानंतरच्या तारखेनंतर भरणा केलेल्या रकमेची वजावट (अ अधिक ब) मध्ये नमूद एकत्रित रकमेतून दिल्यानंतर त्या मध्ये समाविष्ट केलेले नसल्यास इतर खर्च, जसे कि विमा, कोर्ट खर्च, वसुलीचे सर्व प्रकारचे खर्च आणि इतर खर्च हे समाविष्ट केले जातील आणि त्यानंतर जी एकत्रित रक्कम होईल ती 'तडजोड रक्कम' समजावी.
- क) तडजोड रक्कम हि लेजर बॅलन्स पेक्षा कमी असल्यास लेजर बॅलन्स हीच तडजोड रक्कम गृहीत धरण्यात येईल व त्यानुसार कर्जदारास लेजर बॅलन्स इतकी रक्कम जमा करावी लागेल.

७) कार्यपद्धती :

अ) एन.पी.ए. कर्जदाराने अर्ज हा दि. २८.०२.२०२३ पूर्वी बँकेकडे सादर केलेला असावा.

ब) एन.पी.ए. कर्जदाराने सदर अर्जासोबत कर्जखाते ज्या दिवशी एन.पी.ए. झालेले आहे त्या दिवशीच्या एकूण बाकी (लेजर बँलन्स + येणे व्याज) इतक्या रकमेच्या ५% रक्कम अर्जासोबत जमा करावी लागेल.

(i) "दि. लक्ष्मी को-ऑप. बँक लि., सोलापूर एकरकमी कर्ज परतफेड योजना" अंतर्गत अर्ज मंजुरीचे पत्र प्राप्त झाल्यापासून कर्जदाराने एका महिन्यात तडजोडीची सर्व रक्कम भरणे आवश्यक आहे. अथवा

(ii) "दि. लक्ष्मी को-ऑप. बँक लि., सोलापूर एकरकमी कर्ज परतफेड योजना" अंतर्गत तडजोड रक्कमेस मंजुरी बँकेकडून मिळाल्यानंतर एक महिन्याच्या आत तडजोड रक्कमेच्या २५% रक्कम (अर्जासोबत भरलेल्या रक्कमेव्यतिरिक्त) एन.पी.ए.कर्जदाराने जमा करावी लागेल उर्वरित रक्कम पुढील नऊ महिन्याच्या कालावधीत जमा करावी लागेल.

ज) अर्जदाराने वरिलप्रमाणे रक्कम न भरल्यास सदर योजनेस नकार दिला असे समजून जमा केलेली संपूर्ण रक्कम मुद्दलात जमा केली जाईल.

क) वरील योजनेमध्ये ज्या बाबींचा उल्लेख नाही, तसेच सदर योजनेतील कोणत्याही मुद्यांबाबत शंका निर्माण झाल्यास त्याबाबत महाराष्ट्र शासनाने नागरी सहकारी बँकांसाठी वेळोवेळी पारित केलेल्या शासननिर्णयानुसार इतर अटी, शर्ती, नियम, तरतुदी व निकष लागू राहतील.

(राहुल शिंदे)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन